

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**HISTÒRIA ECONÒMICA I
SOCIAL**

Coordinació: JOVÉ MONTANYOLA, ANTONI

Any acadèmic 2016-17

Informació general de l'assignatura

Denominació	HISTÒRIA ECONÒMICA I SOCIAL			
Codi	100005			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Geografia i Ordenació del Territori	1	TRONCAL	Només examen
	Grau en Història	1	TRONCAL	Només examen
	Grau en Història de l'Art	1	TRONCAL	Només examen
Nombre de crèdits ECTS	7,5			
Crèdits teòrics	0			
Crèdits pràctics	0			
Coordinació	JOVÉ MONTANYOLA, ANTONI			
Departament/s	HISTORIA DE L'ART I HISTORIA SOCIAL			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	75 hores presencials 112.5 hores no presencials			
Idioma/es d'impartició	Català Castellà Anglès Altres idiomes: Francès, Llatí			

Professor/a (s/es)

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
JOVÉ MONTANYOLA, ANTONI	jove@hahs.udl.cat	0	

Informació complementària de l'assignatura

Estudi de les tendències, mètodes i tècniques de la història econòmica en relació amb l'anàlisi de les principals transformacions econòmiques i socials

Objectius acadèmics de l'assignatura

Veure apartat competències

Competències significatives

Competències	objectius formatius
Coneixement dels processos històrics i dels principals factors socioeconòmics que els condicionen en diferents èpoques i territoris.	O1.- Comprendre les principals transformacions de la societat i l'economia, amb especial èmfasi al paper d'Europa en el procés històric de desenvolupament del capitalisme
Coneixement dels mètodes i problemes de les diferents branques de la investigació històrica econòmica i social.	O2.- Diferenciar les diferents metodologies en Història Econòmica, destacant els principals problemes, les diverses perspectives que els han abordat, els resultats i els problemes pendents
Coneixement de l'estructura diacrònica general del passat.	O3.- Interpretar l'evolució econòmica de la humanitat de manera comparada i també de manera conjunta.
Coneixement i habilitat per utilitzar mètodes i tècniques de la ciència històrica, i de manera especial els que es refereixen a la història econòmica.	O4.- Dominar les tendències mètodes i tècniques de la Història Econòmica en relació a l'anàlisi de les principals transformacions econòmiques i socials.

Continguts fonamentals de l'assignatura

I. Introducció a la història econòmica. (12h)

1.- La Història Econòmica com a disciplina científica. Història, història econòmica i ciència social (2 h)

1.1.- La Periodificació en història i els seus problemes (2 h):

- a) La periodificació positivista: les Edats.
- b) La periodificació clàssica: els estadis.

- c) La periodificació marxista: els modes de producció.
- d) Les teories del desenvolupament discontinu.
- e) Les teories del desenvolupament continu.

1.2.- Els cicles econòmics (4 h):

1.2.1.- Les grans corrents en l'explicació de les fluctuacions econòmiques:

- a) L'escola clàssica.
- b) Ricardo.
- c) Malthus.
- d) Marx.
- e) Schumpeter.

1.2.2.- El cicle. Tipus segons la seva llargada i segons la seva composició (2 h).

- a) El cicle segons Juglar i Akerman.
- b) Les fases de les ones Kondratiev i les corbes de Kuznets.
- c) Els moviments estacionals i les tendències.

1.2.3.- L'anàlisi estàtica i l'anàlisi dinàmica en Història econòmica. L'estructura i la conjuntura. El creixement i el desenvolupament.

1.3.- L'estudi de l'evolució de la renda i els seus problemes: renda i riquesa; preu i cost; capital i treball; producció i mercat (2 h).

II. Les societats preindustrials europees i la transició cap al capitalisme. (16 H)

2 - L'antic règim demogràfic: trets característics i dinàmica històrica (2 h).

2.1.- Història i Població:

- a) Els controls malthusians.
- b) Població i recursos: el principi de retroacció negativa de la fecunditat.

3.- Les transformacions dels sistemes agraris europeus. (4 h)

3.1.- L'adopció de l'agricultura, la revolució neolítica i el canvi tecnològic.

3.2.- Les transformacions dels sistemes econòmics antics: el mercat i el marge econòmic.

3.3.- El desenvolupament de les societats esclavistes: l'Imperi Romà.

4.- El desenvolupament del feudalisme europeu. (4h)

4.1.- El naixement del feudalisme a Europa. Principals teories sobre la transició al feudalisme.

4.2.- Definició de feudalisme.

4.3.- Trets bàsics de funcionament de l'economia feudal.

4.4.- Evolució del pensament econòmic durant el feudalisme.

4.5.1.- Principis fonamentals del pensament econòmic medieval.

4.5.2.- El bullonisme.

5.- L'expansió ultramarina i el desenvolupament dels intercanvis comercials desiguals. Els instruments monetaris i financers. (4 h)

5.1.- El desenvolupament del feudalisme a l'Europa Moderna.

5.1.1.- La recuperació del s. XV i el naixement de l'estat modern.

5.1.2.- La revolució dels preus del s. XVI i l'era dels descobriments.

5.2.- L'evolució del pensament econòmic a l'Europa Moderna.

5.2.1.- L'aparició de les primeres teories monetaristes.

5.2.2.- El mercantilisme i els nacionalismes econòmics.

5.3.- La protoindústria.

6.- La transició del feudalisme al capitalisme: estat de la qüestió. (2 h)

6.1- Crisi del feudalisme i els orígens del capitalisme.

6.2.- La transició del feudalisme al capitalisme i el redreçament econòmic del segle XVIII.

III. El desenvolupament del capitalisme industrial (22 h)

7.- L'era de la Industrialització: el desenvolupament del concepte de Revolució Industrial. (2 h)

7.1.- L'aparició del concepte.

7.2.- L'institucionalització acadèmica: Mantoux i Ashton.

8.- El trets fonamentals de la industrialització europea: (6 h)

8.1.- La revolució demogràfica.

8.2.- La revolució agrària.

8.3.- La revolució tecnològica.

8.4.- La revolució dels transports.

8.5.- Les transformacions monetàries i financeres.

9.- Les etapes de la industrialització europea. (6 h)

9.1.-La revolució industrial a Gran Bretanya, 1780-1930.

9.2.- El procés de França i Alemanya.

9.3.- Les perifèries: Rússia i Itàlia.

9.4.- El cas espanyol.

10.- La industrialització als Estats Units i al Japó. (3 h)

10.1.- L'aparició dels Estats Units com a potència.

10.2.- El orígens del Japó industrial.

11.- Les relacions econòmiques internacionals durant el segle XIX. (2h)

12.- La segona revolució industrial. (2 h)

IV.- El segle XX (14 h)

13.- L'impacte econòmic de la Primera Guerra Mundial i les dificultats de la reconstrucció. L'evolució econòmica als anys vint. (2 h)

14.- La gran depressió dels anys trenta. (4 h)

14.1.- La crisi internacional d'entreguerres i el crack de 1929.

14.2.- Les solucions feixistes.

14.3.- Les lliçons de la crisi: el Keynesianisme.

15.- La revolució d'octubre i l'evolució econòmica a la URSS.

16.- Les conseqüències econòmiques de la Segona Guerra Mundial. (2 h)

16.1.- La creació d'un nou ordre internacional a partir de la Segona Guerra Mundial.

17.- Creixement econòmic i subdesenvolupament (1950-73). (2 h)

17.1.- La descolonització.

17.2.- Rostow i les teories sobre el desenvolupament.

18.- La crisi dels anys setanta i vuitanta (4 h)

18.1.- La crisi de 1973 i els seus efectes.

18.2.- El final del sistema fordista.

18.3.- La crisi del Keynesianisme i de l'Estat del Benestar: el monetarisme neoliberal.

19.- Globalització i persistència de les desigualtats. (2h)

Eixos metodològics de l'assignatura

Activitat	CODIFICACIÓ / descripció / tipologia TPD	O*	G*	HP*	HNP*
Classe magistral (M)	Comprensió dels conceptes fonamentals de l'assignatura	O1, O3	1	58	58
Seminaris (S)				0	0
Pràctiques (P)	P1,P2,P3,P4, P5	O2		10	20
Treballs (T)	T/In6				20
Tutories (Tut)	2 TUTORIES PROGRAMADES	O4		2	0
Altres (AA)					0
Avaluació (AV)	A1, A2/Examens parcials		1	5	14.5

TOTAL				75	112.5
-------	--	--	--	----	-------

O: Objectiu. G: número de grups implicats en l'activitat. HP: hores presencials de l'alumne. HNP: hores no presencials de l'alumne.

Sistema d'avaluació

Mecanismes d'avaluació	codificació / descripció-criteris / tipologia TPD	observacions	O*	activitat	%*
Assistència i participació (As)	AS	Autoavaluació mitjançant full d'assistència	O1	Assistència a alguna activitat extraordinària	(+10)
Taller d'avaluació (TA) (Examen)	TA3=ACTIVITAT DE SÍNTESI I VALIDACIÓ	AVALUACIÓ D'ASSOLIMENT DELS OBJECTIUS	O3	Examen teòric opcional	20
Informe (In) / Treballs (T)	In1= Informe de la pràctica 1 In2= Informe de la pràctica2 In3= Informe de la pràctica3 In4= Informe de la pràctica4 In5= Informe de la pràctica5 In6= Treball en grup	P1: Els cicles P2: El feudalisme P3: Els sistemes monetaris P4: El crack de 1929 P5: Europa i el Tercer Món	O2 O2 O2 O2 O2 O4	No s'avalua Informe breu d'aprofitament Informe breu d'aprofitament Informe breu d'aprofitament Informe breu d'aprofitament Informe breu d'aprofitament Treball de recerca bibliogràfica i síntesi	0 8 8 8 8 8
Altres (A)	A1= Examen parcial A2= Examen parcial	TEST TEST	O1 O1		20 20
TOTAL					100

O: Objectiu. %: percentatge en la nota final.

Bibliografia i recursos d'informació

BIBLIOGRAFIA Bàsica

BROADBERRY, S. i O'ROURKE, K.H (2010); The Cambridge Economic History of Modern Europe. 2 vols. Cambridge, Cambridge University Press

CAMERON, R. (1992): Historia económica mundial. Desde el paleolítico hasta el presente, 2ª edició. Madrid: Alianza Editorial.

CAMPS CURA, E. (2013); Historia económica mundial. La formación de la economía internacional (siglos XVI-XX), Madrid, MacGraw Hill.

COMÍN, F., HERNÁNDEZ, M., y LLOPIS, E. (2005); Historia Económica Mundial, siglos X-XX. Barcelona, Crítica.

CIPOLLA, C.M. (dir.) (1979-1982); Historia económica de Europa, 6 vs., Barcelona, Ariel.

DE VRIES, J. (2009); La revolución industrial. Barcelona, Crítica.

- FELIU, G. y SUDRIÀ, C. (2002): Introducció a la història econòmica. Barcelona: Universitat de Barcelona.
- GUNNAR, K. (2010); An Economic History of Europe. Cambridge, Cambridge U.P.
- HERNANDEZ ANDREU, J. (2009); Lecciones de Història Econòmica, Madrid, Delta.
- OCAMPO, J.(2011); Manual de historia económica mundial. Gijón, Trea.
- PALAFIX, J. (coord.) (1997): Curso de Historia Económica. València: Tirant lo Blanc.
- SANTANA CARDOSO, C.F. y PEREZ BRIGNOLI, H. (1976); Los métodos de la Historia. Barcelona, Crítica.
- SIMON SEGURA, F. (2005); Manual de Historia Económica Mundial y de España. Madrid, ECERA.
- TASCÓN, J. I LÓPEZ ZAPICO, M.A. (2012); Historia Econòmica Mundial. Biblioteca Nueva, Madrid.
- TORTELLA, G. (2005); Los orígenes del siglo XXI. Madrid, Gadir.
- VITORIO, A. Di (coord.) (2003); Historia Económica de Europa. Barcelona, Crítica.
- WILLIAMSON, J.G. (2012); Comercio y pobreza. Barcelona, Crítica
- WILLIAMSON, J.G (2012); El desarrollo económico mundial en perspectiva histórica. Cinco siglos de revoluciones industriales, globalización y desigualdad. Zaragoza: Prensas de la Universidad de Zaragoza
- ZAMAGNI, V. (2001): Historia económica de la Europa contemporánea. Barcelona: Crítica.

BIBLIOGRAFIA ADICIONAL

- ALDCROFT, D.H. (1997): Historia de la economía europea, 1914-1990. Barcelona: Crítica.
- AMBROSIUS, G. y HUBBARD, WH. (1992); Historia social y económica de Europa en el siglo XX. Madrid, Alianza Universidad.
- BERNSTEIN, W.J. (2010); Un intercambio espléndido. Barcelona, Ariel.
- BERG, M. (1988); La era de las manufacturas (1700-1850). Barcelona, Crítica.
- BUSTELO, F. (1994): Historia Económica. Introducción a la historia económica mundial. Historia económica de España en los siglos XIX y XX. Madrid: Editorial Complutense.
- CAMBRIDGE UNIVERSITY, Historia económica de Europa, 7 vs., Cambridge University, 1948-1983. (Editorial Revista de Derecho Privado, Madrid).
- CIOCCA. P. (2000); La economía mundial en el siglo XX. Barcelona, Crítica
- EICHENGREEN, B. (1992) ; La globalización del Capital. Historia del sistema monetario internacional. Barcelona, Crítica.
- FISCHER, W. (ed.): Historia Económica mundial del siglo XX, 5 vs. Barcelona: Crítica.
- FONTANA, J. (1997); Introducció a l'estudi de la història. Barcelona, Crítica.
- FOREMAN-PECK (1995): Historia económica mundial. Relaciones económicas internacionales desde 1850. Madrid: Prentice Hall.
- Guia pràctica d'Història Econòmica Mundial. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1994.
- HOBBSAWM, E. J. (2001); Industria e Imperio. Historia de Gran Bretaña desde 1750 hasta nuestros días. Grijalbo, Barcelona.
- KLINDERBERGER, Ch. P. (1988); Historia Financiera de Europa. Barcelona, Crítica.

- KRIEDTE, P. (1982): Feudalismo tardío y capital mercantil. Líneas maestras de la historia económica europea desde el siglo XVI hasta finales del siglo XVIII. Barcelona: Crítica.
- LANDES, D.S. (1979); Progreso tecnológico y Revolución Industrial. Madrid, Tecnos.
- D.A. (1997): Lectures d'Història Econòmica Mundial. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona.
- LIVI-BACCI, M. (1989): Historia mínima de la población mundial. Barcelona: Ariel.
- MADDISON, A. (1991): Historia del desarrollo capitalista. Sus fuerzas dinámicas. Barcelona: Ariel.
- MOKYR, J. (1993); La palanca de la riqueza. Madrid, Alianza.
- MOKYR, J. (2008); Los dones de Atenea. Madrid, Alianza.
- NORTH, D.C. y THOMAS, P. (1987); El nacimiento del mundo occidental: una nueva historia económica (900-1700). Madrid, SIGLO XXI.
- NOUSHI, M. (1999); Historia del Siglo XX. Todos los mundos, el mundo. Madrid, Catedra.
- OCAMPO, J. (2006); Historia Económica mundial y de España, Oviedo, Ediuño.
- POLLARD, S. (1991); La conquista pacífica. La industrialización de Europa, 1760-1970. Zaragoza. PUZ.
- POLLARD, S. (1991, ed.): Los cambios económicos. Riqueza y pobreza. Madrid: Aguilar.
- POUNDS, N.J.G. (1981): Historia económica de la Europa medieval. Barcelona: Crítica.
- POUNDS, N. J. G. (2000): Geografía histórica de Europa. Barcelona: Crítica.
- TAYLOR, A. (ed.) (1986); El nivel de vida en Gran Bretaña durante la Revolución Industrial. Madrid, MTSS.
- THOMPSON, E.P. (1989); La formación histórica de la clase obrera en Inglaterra; 1780-1832. Barcelona, Crítica.
- THUILLIER, G. (2004); Principes de l'histoire économique. París, CPHEFF.
- VILAR, P. (1974); Crecimiento y desarrollo. Barcelona, Ariel.
- VRIES, J. DE (1987); La urbanización de Europa, 1500-1800. Barcelona, Crítica.

FONTS WEB

Revistes electròniques de la Universitat de Lleida, especialment Economic History Review, Journal of Economic History, Journal of Peasant Studies.

<http://www2.bib.udl.es>

Recull de documents de Història de Europa

Eurodocs: eudocs.lib.byu.edu

Recursos didàctics:

www.spartacus.schoolnet.co.uk (Spartacus Educational)

<https://www.facebook.com/EUROCLIO.Association>

Pàgines amb enllaços interessants:

www.besthistorysites.net

historycoalition.org

Associacions d'Història:

www.h-net.org

www.historians.org (USA)

eh.net (Associació Internacional d'Història Econòmica)

www.history.org.uk (UK)

www.thewha.org (The World History Association)

Asociación Española de Historia Económica

<http://www.aehe.net/inicio/default.asp>

International Economic History Association

<http://www.neha.nl/ieha>

Sociedad Española de Historia Agraria

<http://www.historiaagraria.net>